

VEČERNI LIST

Posamezna številka 16 vin.

NEODVIŠEN DNEVNIK

Posamezna številka 16 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . R 45.—

za pol leta . R 20.—

za četrt leta . R 10.—

za 1 mesec . R 3.50

Za Ljubljano mesečno 3 R

Uredništvo in uprava:

Kapitanjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 50

Povratak naših ujetnikov iz Marchtrenka.

LDU Ljubljana, 30. avgusta. Predsedništvo Deželne vlade je prejelo od našega dunajskega poslanstva brzojavko od večeraj, 29. t. m., da odpotuje 828 naših ujetnikov in 13 častnikov iz ujetniškega tabora Marchtrenk, zvečer okoli 7. ure preko Celja v Domovino.

LDU Ljubljana, 30. avgusta. Ljubljanski dopisni urad poroča: Javili smo že razveseljivo vest, da se vrača 828 naših ujetnikov in 13 častnikov iz ujetniškega tabora Marchtrenk v domovino. Glasom poročila našega dunajskega poslanstva so imeli odpotovati večeraj okoli 19. ure. Ker potujejo s posebnim vlakom izven normalnega voznega reda, se ne more še natanko

določiti, kdaj dospejo v Ljubljano. Računa se, da bo vlak z našimi, v domovino se vračajočimi interniranci, okoli 17. ali 18. ure v Spiljah, ako ne bo kake daljše zamude. Potemtakem bi vlak dospel v Ljubljano danes okoli polnoči, ali v zgodnjih jutranjih urah jutrišnjega dne. Čim bo mogoče izvedeti podrobnejše podatke glede voznega reda tega vlaka, bomo takoj sporočili, ker vemo, da vse občinstvo naših krajev težko pričakuje povratka naših junakov in požrtvovalnih borcev in da jih bo povsod po krajih ob progi in posebno v Ljubljani, z veseljem in simpatijami sprejelo.

Pogajanja za preosnovo vlade.

LDU Belgrad, 29. avg. Današnja seja narodnega predstavništva je bila izredno dobro obiskana. V zborniškem poslopu se je zbrala silna množica ljudi, tako, da je bil vsak prehod nemogoč. Galerije so bile do zadnjega mesta zasedene. Splošno je vladala silna napetost, ki je vedno naraščala, zakaj podžigale so jo razne verzije, ki so se širile o političnem položaju in vladnem postopanju. Pojavile so se govorice, da je padec vlade gotova stvar in da pride do vojne diktature. Nervoznost je dosegla vrhunec, ko je prišel v zbornico dvorni maršal Balugdič. Njegov prihod je ojačil govorice po možnosti vojne diktature. Vse te govorice pa so bile nemotivirane in pretirane. Dejstvo je, da se vrše danes razgovori o sestavi koncentracijskega kabineta, ki se znajo podaljšati pozno v noč, ker se mora položaj do jutri brezpogojno razjasniti. Kolikor je znano, se Demokratska Zajednica z radikalcima

no razgovarja. Da-li pride do sporazuma, se ne more pozitivno trditi. Tudi se sedaj še ne ve, kako vlogo igrata pri teh razgovorih Narodni in Jugoslovanski klub ter ostale manjše parlamentarne skupine. Položaj se menja od časa do časa. Vsekakor se opazja v opozicijskih vrstah popuščenje, demokracija kakor tudi opozicija pa kažejo dobro voljo za končni sporazum.

LDU Belgrad, 29. avg. Jugoslovanski klub je imel večeraj sejo, v kateri se je razpravljalo o parlamentarnem položaju. Klub smatra tudi nadalje, da je možna sestava koncentracijskega kabineta z g. Davidovičem na čelu.

LDU Belgrad, 29. avg. Na iniciativo radikalcev so se začela pogajanja med radikalcima in demokracijo o tem, da vstopijo radikalcima v vlado. Razgovori se danes nadaljujejo. Ostale stranke bi ostale v opoziciji.

Donavska federacija.

LDU Ljubljana, 29. avgusta. Brezčič na postaja v Nauenu poroča: Dunajska poročila o podrobnostih pri začasnem odstupu nadvojvode Jožefa in pri zopetni sestavi ministrstva Friedrichovega na Ogrskem zbuja nov sum nemških republikancev. Agenti entente v Budimpešti in na Dunaju podpirajo namen ogrskih močitev, dobiti v novi narodni skupščini večino za habsburško upraviteljstvo na Ogrskem. Konservativno nemško časopisje potrjuje, da deluje ogrska monarhistična večina pri volitvah za narodno skupščino, zlasti v čisto madžarskih komitatih nižine med Tiszo in Donavo. Zmaga takih stremeljenj pospešuje francoski politiki, ki žele ustanovitev protinemške Donavske zveze. Prepričanje priklonitve Nemške Avstrije k Nemčiji je tem politikom le začasen uspeh na poti k Donavski federaciji. Zastopnikov te politike nikakor ne straši možnost, da bi povratku k monarhiji na Ogrskem mogle slediti podobne nove tvorbe v Nemški Avstriji in v Nemčiji. Francoski imperialisti bi rajši videli razkroj Nemčije v vrsto manjših, slabotnih monarhističnih stvorov, kakor pa zagotovljeno bodočnost velike svobodne nemške države. Na tej podlagi presojajo na Nemškem tožbe, ki se v francoskem časopisju in v debatah parlamenta o versailleski pogodbi ponavljajo tako pogosto, tožbe, da ni dosežen pravi smoter Francije, namreč razkroj državne enote Nemčije, marveč da je po ustavnem delu weimarske narodne skupščine postal celo iluzoren.

Poostrene odredbe v Budimpešti.

LDU Budimpešta, 29. avg. (DunKU) Davi so bili nabiti v Budimpešti lepaki z nastopno vsebino: »Razglas. Noben častnik ali podčastnik ne sme nositi orožja, tudi ne sablje. Vsi ogrski častniki se smatrajo za internirane v svojem budimpeštanskem bivališču in se ne smejo oddaljiti z nikakršno pretvezo. Javiti se morajo vsak tork. Od 27. avg. je dovoljen promet po budimpeštanskih cestah do 23. ure. Patrulje bodo aretirale vsakega, ki ga bodo našle po tem času na ulici. Vsi policisti, častniki kakor tudi moštvo, smejo nositi orožje izključno le, ako imajo legitimacijo, izdano po mestnem poveljstvu. Ogrski častniki, ki so pripadali Rdeči straži ali Rdeči armadi, se morajo naznaniti bliž-

njemu vojaškemu poveljstvu. Vsaka patrulja, vsak častnik ali redar mora aretirati vsakega, ki ravna proti tem odločbam.»

Ententa odgovorna za dogodke na Ogrskem.

LDU Praga, 29. avgusta. (ČTU) Londonski poročevalec »Narodne Politike« izjavlja: Danes je ententa za vse odgovorna, kar se zgodi na Ogrskem. S samimi notami se ne more doseči ničesar. Ententa mora danes z vso odločnostjo nastopiti, ako se noče osmešiti. Češki narod more različne pogrške entente odpušiti. Toda v enem ostane neomajen: Habsburžanom ne more nikoli nuditi roko. Tega se od nas ne sme zahtevati. Ne bomo odnehali, tudi ako moramo vsem nasprotovati.

Volitve na Madžarskem.

LDU Budimpešta, 29. avgusta. (Dun. KU—OKU) Po dosedanem načrtu bodo volitve razpisane početkom septembra in izvedene še tekom meseca, tako da se narodna skupščina sestane dne 1. oktobra.

Belgijsko-nizozemski spor.

LDU Versailles, 29. avgusta. (Dun. KU) Sotrudnik »Chicago Tribune« na mirovni konferenci je izjavil glede belgijsko-holandskega spora, da bi Belgiji utegnili slediti rumunskega zgledu in zasesti sporne holandske pokrajine, ako vztraja nizozemska vlada na odklonitvi vsake koncesije.

Grška zbira čete na bolgarski meji.

LDU Bukarešta, 29. avgusta. (ČTU) Rumunski dopisni urad poroča iz Aten: Po zgledu Rumunov na Ogrskem koncentrirajo Grčija velike množine čet na bolgarski meji.

Turško prebivalstvo proti ententi.

LDU Bukarešta, 29. avgusta. (ČTU) Rumunski dopisni urad poroča iz Carigrada: Razpokoženje turškega prebivalstva proti alijancem, zlasti proti Grkom, narašča. Ententa je odredila potrebno, da zahtre morebitne upore.

Slika duševnega propadanja.

Značilne besede je v belgrajskem listu »Pravda« napisal demokratski minister Pavlo Marinković. Izjavil je, da bo vlada, ki v parlamentu nima večine, postopala z opozicijskimi poslanci kot uzurpatorji. To pomeni, da bi sedanja demokratsko-socialistična vlada rada vse poslance, ki ne trobijo v njen rog, enostavno poglala domov ter se naslanjala na svoje kimavce. Tak čin demokratske vlade bi bil čin revolucije, bi pomenil diktaturo ene stranke nad celo državo in nad vsem ljudstvom. Diktatura demokratov! To bi bila najnovejša posebnost v političnem življenju, ker demokracija — če je seveda prava — izključuje vsako diktaturo. Toda tem našim demokratom je vračje malo mar načelo demokracije, da te stranka in njeni močje od tega profitirajo.

Ta stranka demokratov, čez noč zvežena skupaj iz najrazličnejših ljudi in interesov, pozna le eno potrebo: ima le eno voljo: vladati nad ljudstvom. Ta mešanica političnih elementov je odsvit onega jedra jugoslovanske buržoazije, ki se rekrutira iz vrst inteligence, ki ne spada v vrsto trpečih duševnih delavcev, ampak v vrsto onih inteligentov, ki svoj cilj in smoter vidijo v vladanju ljudstva. Ta stranka je odsvit tistega ogabnega dela naše inteligence, ki se ji človek začneja še le pri doktorju in bogatašu — vse drugo je sodeča, ki je dobra le, da uboga, ki pa naj drži jezik za zobe. Ta duh veje iz članka Pavla Marinkovića, isti duh iz predalov slovenskih glasil te stranke. Da gospodu Kristanu uga-ja ta duh, se ne čudimo, da pa socialistični delavec na povelje ta duh mora danes spoštovati, to je žalostno za čast proletarske stranke.

Početje demokratske stranke nosi na sebi očitne znake notranjega razdora in rapada, prav tako kakor je v razpadu duševnost velikega dela moderne inteligence. Boljši močje v njenih vrstah to dobro čutijo in kličejo na pomoč. Tako je bivši polkovnik Milan Pribičević v »Riječi« naložil pisma na inteligenco, kjer toži:

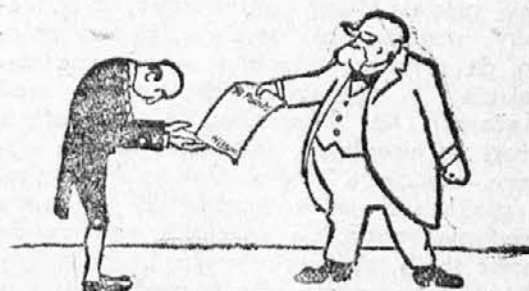
»Majhna je etična vrednost naše inteligence. Majhna je njena zrelost, požrtvovalnost, kulturnost. Nezačudna je njena ljubezen za delo in njeno znanje. Majhna je njena sposobnost za delo v masah in slabo njeno pojmovanje prave jugoslovanske misli. V naši inteligenci ni močnih idealističnih ljudi, ni delavcev z modernim kulturnim obzorjem, ni prepričanih naprednih Jugoslovancev v tistem številu in moči, ki bi jih morali imeti danes kot učitelje naroda v tem času našega največjega narodnega dogodka... V naši inteligenci je danes premalo idealizma in preveč materializma. Preveč se udaja osebnemu vživanju, posebno bogatenju v trgovini in drugem. Pri tem se ne straši včasih niti najgrših sredstev. Naravno je, da z enakega vidika presoja tudi vse druge ljudi in dogodke okoli sebe ter ne veruje v poštenje in idealizem nikogar... Velikih dogodkov in ljudi v svetu, visoke moralne borbe sveta ne razume. Ako od tam kaj zgrabi, potem je to samo slabo. V to skupino spadajo razni naši veliki in mali tihotapci, veržniki, trgovci in politiki s čisto sebičnimi računi, tihotapci in preprodajalci, lovci koncesij in izvezni brez sramu, strankarski štrebarji in interesenti, ki so v stranki samo tedaj, ako stranka kaj stori zanje, časnikarski ciniki, sebični uradniki in drugi... Drugi del karakteristike naše inteligence je v tem, ker je na splošno zaostala za dogodki v svetu, ki so jo pustili daleč za seboj. Naša inteligenca ne presoja dogodkov v narodu in svetu samostojno s svojo glavo, marveč po tem, kar o njih čuje od drugih... Vedno poslušajo okoli sebe, kaj govore drugi in po tem si ustvarja vsak dan svojo novo sodbo. Nima svojega lastnega stalnega mnenja, osnovanega na globokem prepričanju, ki se hrani s širokim obzorjem... Brezidejnost naše inteligence, njena zaostalost v kulturi in jugoslovanstvu, njeno ozko obzorje in njena provincialnost s koruptivnostjo, s katero jo je zastrupila vojna — strašno in glasno odseva v naših političnih borbah. V tem je naša najvažnejša in najtežja kriza.»

Tako Milan Pribičević, brat onega, ki je crševni oče te inteligence, politično organizirane v demokratski stranki. Zaman se trudiš, Milane, ko kuče svojim demokratom: »Preporodimo iz osnova sebe, da bi mogli preporoditi druge!«

Preporod pride, a ni več mogoč iz vrst te inteligence, ampak od spodaj, od ljudstva. Tudi za Srbe in Hrvate prihaja doba, ko bo ta vrsta inteligence šla v pozabljenje ter bodo na njeno mesto stopile široke plasti izobraženega ljudstva. Ljudska, radikalno demokratska in krščanska misel je rešitev.

FRANCOSKI HUMOR.

(Iz »Humanité«.)

14 Wilsonovih točk.

Clemenceau služi: »Sluga, tu imaš in vrzi mi nemudoma ta nepotrební kos papirja na smetišče.«

Potolaženi vojni dobičkarji?

Clemenceau je sprejel po podpisu miru odposlanstvo preplašenih vojnih dobičkarjev: »Potolažite se, velečlenjeni gospodje, »kšeft« se bo pri nas, v Jugoslaviji in drugod šele pričel. Le korajžno in vztrajno!»

Politične novice.

+ Za vojne ujetnike. Izvrševalni odbor Vseslov. Ljudske stranke se je v svoji seji dne 26. avgusta t. l. pečal z zadevo vojnih ujetnikov, posebno onih iz koroških bojev, ki ječijo v ujetniškem taboru v Marchtrenku pri Welsu na Gornjem Avstrijskem. Kot je razvidno iz pisma, ki jih ti nesrečneži pišejo svojim domačim, so vsled lakote in slabega ravnanja z njimi obsojeni na duševno in telesno smrt.

Zato poziva Izvrševalni odbor VLS. osrednjo vlado, da nemudoma vse potrebno ukrene, da se ti ujetniki kmalu izpu-šte in vrnejo na svoje domove, ter naroča svojim poslancem, naj se za te reževe, ravno tako tudi za one, ki ječijo v Italiji in Rusiji, z vso močjo in resnostjo zavzamejo in pri osrednji vladi na to delujejo, da se vsi jugoslovanski ujetniki suženjstva kmalu rešijo in domov povrnejo.

+ Pogajanja za novo vlado. Snoči se je vršila seja parlamenta v Belgradu. Toda bila je parlamenta prekinjena in odložena za danes. Med demokracijo je zavladala ona struja, ki ji je vendarle več korist splošnost ko pa profit stranke. Začela so se nova pogajanja za sestavo nove koncentracijske vlade. In to je Jugoslovanski klub vedno zahteval.

+ Volitve v Bolgariji. Pri volitvah v Bolgariji so zmagali socialisti in je propadla dosedanja vojaška stranka. Po angleškem poročilu so se pomnožili mandati zmernih socialistov od 59 na 124, komunistični mandati pa od 10 na 47. Vojaška stranka, ki je imela do sedaj polovico vsega bolgarskega parlamenta v rokah, je ohranila le en sedež. O drugih strankah ne navaja izida.

+ Kapital za Habsburgovca Jožefa. »Temps« piše 20. t. m. v uvodniku: »Danes bi se morala doigrati v Budimpešti nova scena, nov državni prevrat. 20. avgusta je praznik sv. Štefana, ki je pred devet sto leti vladal na Mažarskem. Za

to priliko so se pripravljali gotovi mažarski častniki, da proglase nadvojvodo Jožefa za kralja Mažarske. Navidežno pa so se premislili in opustili ta načrt. Svetovalci nadvojvode hočejo najprej izvesti volitve, da bodo svoji obljubi primerno uveljavili nastopiti z legalno pravico. Da pa izvedejo ta načrt, potrebujejo denarja, vojaške moči, zunanje opore in časa. Zato poskušajo doseči vse to. Po devetem avgustu se je vršilo na Dunaju v palači Avstro-Ogrske posvetovanje, kateremu je prisostvoval zastopnik nove mažarske vlade in zastopniki mažarskih kreditnih zavodov. Zborovanju je predsedoval avstrijski podguverner avstro-ogrške banke Wimmer. Navzoč je bil tudi mažarski podguverner. Namen zborovanja je bil najti način, kako pomagati vladi nadvojvode Jožefa in mu preskrbeti potrebna sredstva. Prišli so do sledečega zaključka: Banka bo dala predume mažarskim zavodom proti kritju v vojnih posojilih ter drugih vrednostih in ti zavodi bodo potem dali potrebna sredstva na razpolago vladi Jožefa. »Temps« pristavlja k temu: »To je kombinacija, ki bi bila popolnoma opravljena, ako bi obstojala še dvojna monarhija in žezlo Habsburžanov. Radovedni smo, če so zavezniki poučeni o teh razgovorih, oni zavezniki, ki so sklenili likvidirati avstro-ogrsko banko takoj po podpisu avstrijske mirovne pogodbe. Nadalje piše imenovani list: »Vojaška moč nadvojvode ne more biti posebno močna. Pravijo, da razpolaga z 12 do 14 tisoč možmi. Manjka pa mu orožja, toda on ga hoče zahtevati od zaveznikov. Nadvojvoda in njegovi pristaši iščejo protektorjev. Grof Teleky, minister brez portfelja, ki ima nalogo, da pripravi potrebno za mirovna pogajanja, je priporočal ozko zvezo med Mažarsko in Rumunijo. Konservativni krogi so predlagali vstvaritev velike države, obstoječe iz treh delov: Mažarske, Transilvanije in Rumunije, ki bi imela predvojne meje. Če so okoli nadvojvode močje tacihi misli v trenutku, ko so v Budimpešti rumunske čete in medzaveznika komisija, kakšne fantastične intrige moramo pričakovati šele v bodočnosti in kakšnim nevarnostim je izpostavljena Evropa, če bo še nadalje vodil mažarsko državo Habsburžan.« Dopisnik lista »Allgemein Handelsblatt«, ki se je razgovarjal z nadvojvodo Jožefom, sklepa iz razgovora: Iz besed nadvojvode sem mogel jasno razumeti, da mu je ena velesil obljubila najobsežnejšo politično in finančno pomoč.

Dnevne novice.

— **Barbarstvo.** Iz Dolenjskega: Naj sem občeval s pristašem katerekoli politične stranke, vselej sem dobil vtis, da ima socialna demokracija največ surovih ljudi. — Dne 23. t. m. sem bil na Kumu ter sem imel priliko videti potrdilo tega. Stopim namreč v cerkev sv. Jošta in kaj vidim? 7—8 socijev — pravili so mi, da so to trboveljski rudarji — stoji pokritih glav in pušče cigarete pred oltarjem — eden se je spravil prav tik oltarja — ter poje navadne fantovske pesmi. Ljudje so bili seveda ogorčeni. Dobro za nje, da je bilo romarjev malo, sicer bi se jim godilo slabo. — Drugi dan vidim sodruga, ki pozdravi tovariša s »hudičev bog«. Raznih laških kletev je seveda tudi bilo v izobilju. In to na romarskem shodu! Pa trdijo marksisti o sebi, da so vsestransko olikani, nam pa očitajo enostransko izobrazbo. Pozna se jim pomanjkanje izobraževalnih društev. Glavni vzrok temu pa je: pomanjkanje vere. Lepših nauk namreč, kakor jih ima naša vera, ne spravijo skupaj vse morale tega sveta. — Za izobraževalna društva pa bi bilo tudi v naših vrstah želeti večjega zanimanja. Pa za praktično krščanstvo! Tudi pri nas treba več tega!

— **Ženska prisilna delavnica.** Odkar smo postali samostojni, so se v pravosodstvu v Sloveniji zgodile marsikatero presodbe, ki širšemu svetu niso znane. Pravosodstvo se vzdržuje na svojem višku, dasi morajo sodniki delati z vsemi močmi in če tudi občutno primanjkuje sodnikov. Poskuša se vse, da se tudi kaznilnice modernizirajo in izpopolne. Ko smo dobili samostojnost, nismo imeli ženske prisilne delavnice in poboljševalnice, ker so pošiljali prizadete ženske v Lankovic, ki je zdaj v Nemški Avstriji. Državno pravdnishstvo v Ljubljani, ki nadzoruje kaznilnice v področju ljubljanskega deželnega sodišča, je priredilo prisilno delavnico v Begunjah na Gorenjskem, ki je popolnoma ločena od ženske kaznilnice. Manjka zdaj še poboljševalnice za mlade zločinke do 18. leta, toda drž. pravdnishstvo v Ljubljani je že vse pripravilo, da dobimo nujno potrebno poboljševalnico za ženske, ki bo tudi v Begunjah in bo popolnoma ločena od kaznilnice in prisilne delavnice. Bivša Avstrija za higijeno v beg. kazn. ni posebno skrbela; niti kopalnice ni tam. Zdaj dobe v begunjski kaznilnici tudi kopalnice. Na snago se v begunjski kaznilnici zelo gleda in na to, da se tako kaznenke, kakur tudi prisiljenke poboljšajo, za kar

skrbje z največjo požrtvovalnostjo sestre usmiljenke.

— **Predrzni vlomi.** Z Blok. Dne 27. t. m. je prišlo nekaj zloglasnih uzmovičev, bilo jih je menda do šest možakarjev, na Vel. Bloke, kjer so pili v gostilni pri Lipetu. Na večer so pri štrkljencu vzeli skledo močnika, ga nekaj pojedli, z ostankom so pa onesnažili križ, kateri stoji ob potu na Vel. Bloke, a skledo so poveznili na streho križa. Po noči so pa ulomili v trgovino g. Jožefa Lavriča v Novi vasi. Razbili so taško, odprli vrata, pogrnili suknjo po tleh, se sezuli in izvrševali svoje »obrt« popolnoma nemoteno. Sedeli niso, to razumemo, ogledali so si pač tako, kakor znajo specialisti in ker so rekvizicije nekako prejenjale, so jih pa ti tiči vzeli za to noč v zakup. Odnegli so pa precej: štiri ženske obleke, 20 ducatov nogavic, 20 židanih šerp, 30 židanih rut, nekaj brisač in druge take »ropotije«. Tudi lepi oltarni prt za kapelico lurske M. B. je šel z njimi. Denarja je bilo samo 350 K — vzeli so ga vseeno, najbrže so mislili, da bo malo več, pa so se urezali! Med češplje so stresli nekaj deteljnega semena in kimeljna. Potem, ko so vse »opravili« — so šli, in nihče ne ve, kam. Škode je pa le 10 do 20 tisoč kron. Dne 24. t. m. so istotako neznani zlikovci vzeli pri g. Iv. Modicu v Novi vasi štiri moške obleke. Orožniki sicer pridno iztikajo, pa ne vemo, če bo kaj sreče! Konečno pripominjamo, da je bila v nedeljo velika veselica seve z običajnim nebodigatreba plesom. Ples pa tak, pa je tudi tatvina taka! Ples ne prinese »žegna«!

— **Novice iz Amerike.** Iz amer. listov posnemamo: Smrtna kosa. Dne 7. avgusta je umrl v bolnišnici Oak Forest blizu Chicaga, rojak Ignac Perko, brat bivšega znane gostilničarja v Chicagu, Joe Perkota. Kruta morilka jetika mu je pretrgala nit življenja po 13-mesečnem hudem bolehanju. V najlepši dobi 31 let je moral leči v zgodnji grob. Pokojni Ignac Perko je bil rojen v vasi Kal št. 18, fara Ambrus na Dolenjskem. Tukaj v Chicagu je živel pri svojem bratu okrog 5 let, leto dni se je pa nahajal v bolnišnici. Zapušča v starem kraju starše in dve sestr. Bil je član društva sv. Štefana št. 1. K. S. K. J. Pogreb se je vršil dne 11. t. m. na katol pokopališče v Aurori, Ill. — V Hibinku, Minn., je umrl dne 2. avgusta rojak Frank Golob v starosti 75 let. Doma je bil iz Luča na Spodnjem Štajerskem. V Ameriki je bival skoraj 35 let. Zapušča tri sinove, od katerih je eden duhovnik v Tacomi, Wash., ter dve hčeri, eno učiteljico in eno bolniško strežnico.

— **Gasilsko veselico** k proslavi 10-letnice svojega obstoja, priredi jutri, v nedeljo, dne 31. t. m. gasilno društvo Podutik-Glince v Dolnicah pri g. Fr. Šusteršiču. Srečolov; šaljiva pošta, godba, srečkanje kozla.

— **V znamenju časa.** V palači de Dause v Berlinu, kjer se vrše največje zabave berlinske gospode, se popije vsako noč za 80.000 K penečih vin. — V Berlinu tava vsak večer 3000 ljudi po cestah, ne vedo, kje bodo danes ali jutri spali...

— **Velika železniška nesreča.** Včeraj ob petih jutraj je trčila prazna garnitura, ki je vozila proti Breclavi, na dunajski osebni vlak št. 16. 39 potnikov je bilo ranjenih, med temi več težko.

Ljubljanske novice.

lj **Jugoslovanski konservatorij.** Pouk in vodstvo dramatične šole na konservatoriju Glasbene Matice v Ljubljani prevzame naš genijalni igralec in mojster gospod Ignacij Borštnik. Dospe te dni iz Zagreba v Ljubljano. Vpisovanje v dramatično šolo se bo vršilo v dneh od 9. do 15. septembra.

lj **Orkestralno društvo Glasbene Matice** prične v prvih dneh septembra s skupnimi vajami. Redni občni zbor društva se vrši v ponedeljek 1. septembra ob 20. uri v veliki dvorani Glasbene Matice s sledečim sporedom: a) poročilo načelnika, b) volitev odbora, c) slučajnosti. Vabijo se vsi dosedanjí člani; novi člani se sprejemajo pri prvi skupni vaji, ki bo v listih objavljena.

lj **Gg. abonente sezije 1919/20** vabi se vljudno, naj blagovolijo predbiležene vstopnice dvigniti v pisarni tajništva opernega gledališča od 3. septembra od 10. do 12. ure dopoldne in od 4. do 6. ure popoldne. Prosimo, da se vstopnice zanesljivo dvignejo ker sezija v dramskem gledališču začne okoli 6. septembra ter kdor novo vstopnico ne bi imel, ne more prisostvovati predstavi. Ker je uprava Narodnega gledališča za to sezijo umetniški personal kakor tudi orkester spopolnila ter angaževala številnejše osebe, se je zaključilo na seji odbora Slovenskega gledališkega konzorcija, da se morajo vsled večjih gaž in stroškov cene za abonement sezije 1919/20 za 20 odstotkov na vseh sedežih zvišati, kar gg. abonenti blagovolijo vzeti blagohotno na znanje.

lj **Stanovanski komisiji** v Ljubljani! Sedaj ni nobene kompetence več radi re-

šitve stanovanjske krize! Na magistratu je ni, pri poverjeništvu za socialno skrbstvo ni, pri stanovanjskem sosvetu ni — a novoustanovljene stanovanjske komisije še tudi ni! — Toda stanovanj prav tako tudi ni, pač pa še vedno čaka okroglo 700 družin na stanovanja, a bliža se jesen in za njo zima, ž njo pa mrzli večeri, ob katerih bo imela naša deca priliko zmrzovati v vagonih in drugih mokrotnih luknjah! — Moti se vlada, če misli, da bo lahko komisija v 14 dneh spravila vse to ljudstvo pod streho, kjer se še sedaj šopirijo razne potrebne in nepotrebne pisarne, nemške barone itd. Vkljub temu, da je bil »porod« stanovanjske komisije dolgotrajen in težak, vendar bi prosili vlado, da nudi »novorojenčku« nujno in izdatno zdravniško pomoč, da se oslobodi »porodniške omočice« in počne takoj s pravilnim življenjem.

lj **Klub slov. kolesarjev** Ilirija opozarja na prijateljski večer, ki se vrši v ponedeljek, 1. septembra v Prešernovi sobi restavracije Novi svet ob 20. uri zvečer. Na sestanku razdelitev daril zadnje dirke na Bledu. Vabljeni so vsi člani in športniki, osobito dirkači, radi važnih dogovorov glede prihodnje dirke. — Odbor.

Jugoslovanska Strokovna Zveza.

o **Jugoslovanska Strokovna Zveza** pozdravlja Orlovski tabor v Trbovljah; Orel se viteško bori za najvišja načela. Razpenja mogočna krila, pluje ob delavskih vrstah. V delavskih skupinah dobiva Orel najbolj žilavega najbolj preizkušnega sobojevnika. V delu utrjen, v načelih preizkušen, v borbi izvežban se združuje delavec z Orlom. — Delavci pohitite v nedeljo 7. septembra v Trbovlje. Orlovski polet in delavčeva moč se združujeta!

o **Vevče.** V ponedeljek dne 25. t. m. so se vršila pogajanja v zadevi vevškega delavstva pri vodstvu tovarne v Vevčah. Vloga za povišanje plače je bila vložena skupno s soc. dem. organizacijo. Socijalni demokrati so izjavili oficijelno, da bodo postopali sporazumno z našo spomenico. Sedaj so pa nastopili soc. demokratje zahrbtno in v imenu vsega delavstva, proti čemer mi protestiramo, kakor tudi delavstvo, ker se niso zvišale plače, temveč re-

Stekleničnica.

(Češki spisal Karel V. Rais; preložil Al. Benkovič.)

(Dalje.)

»Dober dan — klanjam se, gospod oskrbnik, oprostite, da sva se tako zapoznala in vas še danes zadržujeva pri obedu, a saj veste, kako je pri zdravnikih. Moj mož nikoli ni imel dopoldan eno uro prosto, vsak čas je prišel kdo; kolikokrat sem bila že napravljena, pa sem zastoj čakala. A da bi prišla dopoldne? Tako nevljudna nisva hotela biti.«

Ščebetala je s pojočim glasom in kazala zobe kakor verica.

»Prosim, prosim, milostiva — oskrbnik je pokazal na zofo in doktorjevi so sedli. Že nekoliko sivi doktor s strniščastimi brki, okroglim ozadjem in skrivljenimi nogami v širokih hlačah je spremljeval ženinovo žvrgoljenje z enakomernim basovim: Eee-eee —

Oskrbnikova sta sedla na naslonjače.

»Ali je bil že kdo pri vas, gospa oskrbnikova?« je nedolžno vprašala doktorica.

»Gospod ravnatelj z gospo.«

»Še nobeden drugi?« se je začudila.

»To je pa dobro. Vidiš, mož, midva sva se pa tako bala, da bova zadnja.«

»Ali imate vedno dosti bolnikov?« je izpregovoril oskrbnik.

»O, dosti, dosti — posebno na kmetih —« je zamrmral doktor skozi nos in brki so se mu pri teh besedah dotikali nosa.

»Ah, kako imate lep salonček, gospa oskrbnica, res krasen,« je žvrgolela doktorica in, zasadišči zobke v spodnjo ustnico, z veverčnimi očesi gledala naokrog. »Jaz imam nepravilnega, ker ga imam v prvem nadstropju — koga pa naj vlačim po stopnjicah? — In kako izvrstno izgledate — ta zrak vam ugaja!«

Doktoričina glava se je sukala, kakor bi bila na žici: očesci sta ji plaho žvigali gorinold po kredenci.

Gospa Gusta je si sedela vsa rdeča in iskala odgovora.

»Prav všeč mi je tu,« je rekla priščno.

»Kaj pa delate vedno?«

»Vedno imam kaj — gospodinjstvo me zelo veseli. Zvečer pa hodiva na izprehod —«

»Pa vas ni nič videti —«

»Sama hodiva, milostiva, na polje,« je rekel oskrbnik.

»Gotovo tudi pridno čitate?« je vprašala doktorica in ošvignila z očmi knjižnico.

»Zvečer, milostiva, jaz pa poslušam; to so prijetni trenotki za naju,« se je pohvalil oskrbnik.

»Tudi vi mene obiščite kdaj, gospa

gulirale tako, da se je samskim ženskam znižalo, moškim pa zvišalo. Ker je tri četrtine delavstva organiziranega pri Jugoslovanski Strokovni Zvezi, hočemo, da se uredi pravičnim potom in je tudi delavstvo za to. Zahtevamo v imenu kršč. soc. delavstva, da se ta regulacija ovzre in se na podlagi od nas vložene spomenice zvišajo plače.

Razne novice.

r **Mezdno gibanje.** Zveza kovinarskih delavcev in kovinarski industrijalci v Berlinu so sprejeli razsodbo od državnega delavskega ministrstva sklicanega razsodišča, na podlagi katerega se najbrž sklene kolektivni dogovor. — V kolinski kovinarski industriji se je bati novih srditih mezdnih bojev. — Kodanjski pristaniški delavci so prenehali z delom radi mezdnih sporov.

r **Ultimat rudarjev v Šleziji.** »Kurjer Warszawski« javlja, da so poljski delavci v rudokopih Gornje Šlezije sklenili, da ne bodo preje nehali stavkati, preden se nemške čete iz vseh delov Gornje Šlezije ne umaknejo.

r **Stavka deželnih uradnikov na Dunaju.** Tu je izbruhnila stavka dežel. uradnikov in sicer zato, ker niso dobili že od 1. avgusta zapadlega nabavnega prispevka in ker jim nočejo obljubiti s 1. septembrom pomožnega prispevka.

r **Boj med kapitalisti in delavci.** Zveza delodajalcev v Kodanju je odgovorila na stavko kodanjskih pristaniških delavcev, da odpusti vse delavce, ako ne začno do 4. septembra z delom.

r **Boj proti draginji na Angleškem.** Gibanje proti draginji naglo narašča. Ne samo v Londonu, temveč tudi po kmetih se ustanavljajo javne prodajalnice, v katerih se prodaja razno blago po stalni ceni, ki je splošno nižja kakor po trgovinah. Vse blago, kar ga lahko pride po vodi, ne sme prihajati po železnici, ker je železnica dražja, kakor pa vodna cesta.

r **1 milijon kg tobaka zgorelo.** V tobačni tovarni v Pantinu se izbruhnil velik požar. Zgorelo je 1 milijon kg duhana za nosljanje. Škoda znaša več milijonov frankov. Približno tisoč delavcev je postalo brezposelnih.

oskrbnikova, le obiščite me,« je vabila doktorica in gledala po otroško proseče. »Videli ste, kako sem sama zapuščena, mož neprestano samo teka in se vozi, tako da živim kakor nuna. Doma tega nisem bila navajena, saj sem vendar meščanska hči, veselo sem živela — bal, gledališče, koncerti — Pridite, kaj ne, da pridete?« Gospa doktorica je proseče sklenila drobne ročice.

»Prosim — dovolila si bom —«

»Ah, le pridite, tudi jaz pridem k vam. Prosim vas, kakšno pa je življenje tukaj — kam pa morete tu iti? In opravljajte! Tu je samo opravljanje!«

»Milostiva se pritožujete — saj je bil pred kratkim izlet!« se je nasmejal oskrbnik.

Doktorica je zamahnila z roko.

»Ahahah — izlet — To je bila zabava! Da bi človek poslušal Darbujanovo Malko? S kom pa naj občujeva? Z županjo? Hihhihi! Ali s postarico? Njeno oliko poznate — ta ni za družega, da se jo postavi v zlatarsko izložbo. Človek je navezan sam nase, drugače nima obstanka. O, to je gnezdo!«

»Eee-eee —« je med tem godel doktor.

»Vabijo me sem in tja, a jaz grem nerada, zelo nerada — sem rajši sama med štirimi stenami. Pridite, gospa oskrbnikova, le pridite. Oh! ne zamerite, da sva vam tako pozno vrnila! Zdaj pa pojdiva, doktor, da ne bova zadrževala!« in gospa doktorjeva je vstala.

»Nikar tako ne hitite,« ju je zadrževala gospa Gusta.

»Morava, morava, gospa oskrbnikova!«

»Veselilo me je, gospa doktorjeva, zelo me je veselilo —«

»Eee-eee — z Bogom, klanjam se!«

»Z Bogom, gospod oskrbnik, pa obiščite nas, gospa oskrbnikova!«

Gospa doktorjeva je zašumela skozi sobo in kuhinjo, doktor pa se je gugal za njo.

Oskrbnik ju je z ženo spremil do veže.

»Z Bogom, gospod oskrbnik, klanjam se, gospa oskrbnikova!« se je nazadnje sladko se smehljajoč, ozrla doktorica, ko pa je hotela stopiti na dvorišče, je vzkliknila iznenadeno:

(Dalje.)

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.